

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-475

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kehitysmatutkimuksen laitos	
Tekijä-Författare-Author Kervinen, Anna Emilia			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Suomen ruoka-apu : kehityspolitiikkaa ja humanitarismia			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kehitysmatutkimus			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-05-12	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 121 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimlassa tarkastellaan ruoka-apua Suomen kehityspolitiikan osana. Aihetta ei ole tutkittu aikaisemmin, joten työni on perustutkimusta. Lähtökohtana on sen selvittäminen, miksi Suomi antaa ruoka-apua ja millainen kehityspolitiikan väline se on Suomelle ollut. Pääasiallinen tutkimusmenetelmäni on ollut ulkoasiainministeriön arkistomateriaalin analysointi. Arkistomateriaalin perusteella olen rekonstruoinut kuvan Suomen ruoka-apupolitiikasta: toiminnan lähtökohdista, perusteluista ja ehdoista sekä avun määrästä, koostumuksesta ja suuntaamisesta. Arkistotutkimukseni rikastuttamiseksi olen tehnyt 3 avointa haastattelua ulkoasianministeriössä ja maa- ja metsätalousministeriössä. Koska ruoka-avusta ei ole juuri keskusteltu Suomessa taustoitani analyysiani katsauksella kansainväliseen ruoka-apupolitiikkaan ja erityisesti Suomen ruoka-avun kanavan Maailman elintarvikeohjelma WFP:n toimintaan. Työni teoreettisena viitekehyksenä ovat Juhani Koposen ja Lauri Siitosen näkemykset Suomen kehityspolitiikan muotoutumisesta.</p> <p>Tutkimuksestani selviää, että Suomen ruoka-apupolitiikka kuvastaa varsin tarkasti kulloinkin maamme kehityspolitiikkaa yleisellä tasolla ohjanneita motiiveja. Suomi aloitti ruoka-avun antamisen vuonna 1963, jolloin YK:n alaisen maailman elintarvikeohjelman perustaminen teki ruoka-avun antamisen pienemmillekin maille mahdolliseksi ja toivottavaksi. Kehitysaputoiminta antoi Suomelle tilaisuuden esiintyä länsimaana ja näin tehdä eroa Neuvostoliittoon. Ruoka-apu oli tähän erityisen suotuista väline, sillä samalla maa vapautui maataloustuotannon ylijäämistä. Ensimmäisinä vuosikymmeninä ruoka-apu nähtiinkin Suomessa selkeästi myös kotimaisten maataloustuotteiden markkinointikanavana. Suomi antoi vuoteen 2001 ruoka-apunsa pääosin kotimaisina elintarvikkeina. Viime vuosikymmeninä, Suomen liittyttyä Euroopan unioniin ja identifioituessa siihen, kotimaisten tuotteiden vientimahdollisuudet ruoka-apuna ovat heikentyneet ja huomio on kohdistunut avun kehitysvaikutuksiin. Sittenmin apua on annettu yhä enenevässä määrin rahana ja painotusta on siirretty kehityshankkeiden tukemisesta humanitaariseen apuun.</p> <p>Tällä hetkellä Suomen ruoka-avun profiili näyttää varsin ”eurooppalaiselta.” Suomi antaa vain sitomattomia raha-avustuksia ja sen avustusten kokonaisuudessa painottuu humanitaarinen apu jonka kohdentamisessa luotetaan YK:n tarveharkintaan. Tämä kuvastaa nähdäkseni sekä aitoja humanitaarisia motiiveja että sitä, että ruoka-avun menetettyä mahdollisuutensa turvata kotimaisia vientietuja sen tärkein merkitys on Suomen ulkopoliittisen identiteetin rakentamisessa. Siksi väitänkin, että matalasta profiilistaan huolimatta ruoka-apu on ollut Suomelle ennen kaikkea tärkeä, joskaan ei keskeinen, identiteettipolitiikan väline, jonka avulla Suomi on pyrkinyt luomaan kuvaa itsestään vastuullisena multilateraalisen avun antajana.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords ruoka-apu elintarvikeapu avustustoiminta kehityspolitiikka kehitysyhteistyö Suomi Maailman elintarvikeohjelma WFP			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			